

Oponentský posudek na bakalářskou práci Elišky Fiřtové „Špatnost a sebeláska v Aristotelově etice“

Vypracoval: doc. Hynek Bartoš, PhD.

Studentka Eliška Fiřtová se ve své bakalářské práci věnuje zajímavému a poměrně komplikovanému problému Aristotelovy etiky ctností, který spočívá v otázce, zda špatní (tj. nectnostní) lidé jsou či nejsou ve vnitřním konfliktu sami se sebou a zda mohou či nemohou milovat sami sebe ve stejném smyslu, v jakém sám sebe miluje člověk ctnostný. Studentka nejprve představí klíčové pasáže v Aristotelově *Etice Nikomachově* a z nich vyplývající problémy a otázky, a poté referuje tři moderní interpretační pozice reprezentované Terencem Irwinem, Thomasem Brickhousem a Jozefem Müllerem.

V úvodu své práce studentka sice deklaruje, že jejím cílem je odpovědět na otázku, „zda může mít špatný člověk vůbec sebelásku a v jakém smyslu má takový člověk zkreslené vnímání sebe sama, sebelásky a přátelství“ (str. 6), nicméně jednoznačnou odpověď na tuto otázku nepřináší. Dokonce v závěru tvrdí, že to ani není možné („Zároveň bych ráda podotkla, že se dle mého názoru jedná o téma, které už vždy zůstane otevřené různým výkladům a které není možné jednoznačně uzavřít“, str. 43). Předností práce je zejména jasné představení tří různých interpretací, které ukazuje, že zdánlivé rozpory v jednotlivých částech Aristotelova textu „můžeme chápat různými způsoby a nemusíme ho hned vnímat jako neslučitelný“ (str. 42). Jinými slovy, přínos předložené práce nespočívá ve vypracování jednoznačné odpovědi na danou otázku, ale spíše v poučení, že díky rozlišným interpretacím je možné „se podívat na Aristotelovu *Etiku* z více úhlů a pochopit, jak interpretačně bohatým textem je *Etika Nikomachova*“ (str. 43). Tento výsledek považuji za přesvědčivý a z hlediska bakalářské práce plně dostačující.

Co se týče formální stránky práce, studentka jasně odlišuje mezi citací, shrnutím cizího názoru a vlastní úvahou, na referované texty i citace náležitě odkazuje. Používá adekvátní množství primární i sekundární literatury a navzdory několika překlepům a chybějícím čárkám (nejčastěji na konci věty vložené) má práce velmi dobrou jazykovou úroveň.

Předložená práce má i některé slabiny. Například v analýze klíčové pasáže z deváté knihy (str. 17-19) se studentka, která nemá pokročilou znalost řečtiny, snaží porozumět složité Aristotelově pasáži porovnáním dvou českých překladů. Podle mého názoru by v takové situaci bylo vhodné přihlédnout i k anglickým (či jiným cizojazyčným) překladům a komentářům dané pasáže.

Je sympatické, že se studentka snaží klíčové pojmy uvádět i v transkribované řečtině, nicméně ne vždy se jí to podaří zcela správně. Např. na str. 24: „špatný člověk“ je *akolastos*, nikoli *akolasia*. Dále, výrazy *thymos* (přeložený jako „jedná impulzivně“) a *epithymia* (přeložený jako „slabá vůle“) na str. 20 naznačují, že s touto citací je něco

v nepořádku. V řeckém textu dané pasáže (1150b19-21) se tyto výrazy vůbec nevyskytují.

Jistou nekonsistenci vidím v tom, že studentka na jedné straně považuje výklad J. Müllera za nejvíce přesvědčivý, na straně druhé ve svém vlastním výkladu jeho argumenty ne vždy zohledňuje. Müller např. argumentuje, že Aristotelés nikdy výslovně netvrdí, že by špatný člověk byl sám se sebou konsistentní, a proto nejsou pasáže v sedmé a deváté knize v rozporu, nýbrž se doplňují. Studentka nicméně v závěru své práce opakuje zavádějící tvrzení, proti kterým Müller argumentuje (str. 41: „V sedmé knize nacházíme jiný popis špatného člověka. Zde je špatný člověk popisován jako někdo, kdo vnitřní konflikt nezažívá, jedná na základě vlastní volby a také na základě rozumu“; str. 42: „rozpor v Aristotelově *Etice* můžeme chápat různými způsoby...“).

Navzdory zmíněným slabinám a možným výtkám považuji práci studentky Elišky Fiřtové za velmi zdařilou. K obhajobě ji doporučuji a navrhuji hodnocení 1.